

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی شیراز

دانشگاه علوم پزشکی

و خدمات بهداشتی درمانی ایران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره نظری - عملی»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: پرستاری سلامت جامعه

عنوان درس: پرستاری در اختلالات سلامت مادر و نوزاد

نوع و تعداد واحد: ۲ واحد نظری

نام مسؤل درس: دکتر باستانی

مدرس/ مدرسان: دکتر باستانی - دکتر تجلی

پیش نیاز/ همزمان: پرستاری بهداشت مادر و نوزاد

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پرستاری گروه ۱ سه شنبه ها و گروه ۲ دوشنبه ها

اطلاعات مسؤل درس:

رتبه علمی: استاد

رشته تخصصی: کارشناسی و کارشناسی ارشد پرستاری - دکترای آموزش بهداشت

محل کار: دانشکده پرستاری مامایی

تلفن تماس: ۰۲۱۴۳۶۵۱۸۰۰

نشانی پست الکترونیک: faridehbastani@yahoo.com

توصیف کلی درس

هدف این درس ایجاد توانایی دانشجو برای شناخت نیازها، مسائل و مشکلات جسمی، روانی و اجتماعی خانواده در انتظار فرزند به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر و کسب آگاهی در مورد اهمیت آموزش در پیشگیری از عوارض در موارد آسیب

انواع واحد: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب در برنامه آموزشی

پذیری (high risk conditions) در مادر و نوزاد است. تاکید بر مداخلات و اصول علمی پرستاری، پایه ای خواهد بود برای تفکر انتقادی و مراقبتهای مبتنی بر شواهد علمی در بهداشت مادر و نوزاد و خانواده های آسیب پذیر.

اهداف کلی / محورهای توانمندی (Competency):

این درس شامل موارد غیر طبیعی و موقعیت های آسیب پذیری در مراحل مختلف باروری (حاملگی ، زایمان ، بعد از زایمان ، نوزادان و مشکل نازائی) می باشد و به دانشجو فرصت می دهد که با حضور فعال در آموزش نظری و عرصه های مختلف خدمات بالینی، توانائی های لازم را برای بررسی و شناخت خانواده در موقعیت های بحرانی به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر برای کشف مشکلات بالفعل و بالقوه سلامتی آنها کسب نماید و آموخته های خود را با انجام تدابیر پرستاری به موقع در موقعیت های بحرانی مختلف جهت تطبیق خانواده با این بحرانها به کار گیرد.

* نکته: جهت تکمیل این قسمت می توان از شرح کلی درس در برنامه آموزشی (کوریکولوم) دوره در رشته مرتبط استفاده کرد.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی (Core Competency):

در پایان درس انتظار می رود دانشجویان قادر باشند:

نوزادان آسیب پذیر شامل نوزاد نارس ، کم وزن و دیررس ، با محدودیت رشد داخل رحمی (IUGR) و ماکروزومی و دارای آپنه تنفسی، مشخصات ، عوارض ، مراقبت های پرستاری مربوطه را توضیح دهند.

اختلالات همولیتیک و ناسازگاری های خونی مادر و جنین در نوزاد ، یرقان یا انواع زردی فیزیولوژیکی و پاتولوژیک و ناشی از شیر مادر و مراقبت های پرستاری مربوطه شامل فتوتراپی ، دارو درمانی و تعویض خون را بیان کنند.

هیپوترمی، هیپرترمی ، هیپوگلیسمی ، خفگی ، سندرم دیسترس تنفسی RDS ، تدابیر درمانی و مراقبت های پرستاری را شرح دهند.

صدمات وارده به نوزاد در حین تولد (شامل: صدمات وارد به جمجمه ، سیستم عصبی و شکستگی های استخوانی جمجمه ، خونریزی داخل مغزی، سیستم عصبی صورتی ، عصب فرنیک ، شبکه بازویی ، شکستگی استخوان ترقوه، بازو ، ران) را به همراه مراقبت های پرستاری توضیح دهند .

اصول و فرایند احیاء نوزاد ، تدابیر درمانی و مراقبت های پرستاری در بخش مراقبت ویژه نوزادان NICU را شرح دهد.

استفراغ های وخیم حاملگی ، زایمان های آسیب پذیر شامل: زایمان سریع ، زایمان مشکل Dystocia ، زایمان زودرس ، زایمان های ابزارمند یا تهاجمی: القاء زایمانی ، زایمان با فورسپس ، زایمان با واکيوم یا وانتوز و سزارین و مراقبت های پرستاری را توضیح دهند.

اختلالات فشار خونی در بارداری ، تعریف و طبقه بندی فشار خون در بارداری ، پره اکلامپسی و اکلامپسی (تعریف، علائم ، علل ، تدابیر درمانی براساس فرایند پرستاری) را بیان نمایند .

خونریزی های نیمه اول بارداری : سقط ، مول هیداتی فورم ، حاملگی خارج از رحم ، تعریف ؛ انواع ، علائم و نشانه ها ، اقدامات درمانی و پرستاری را شرح دهند .

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز

خونریزی های نیمه دوم بارداری : اختلالات جفت (جفت سر راهی و جدا شدن زودرس جفت)، تعریف علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و اختلالات انعقادی منتشره داخل عروقی و مایع آمنیوتیک (پلی هیدروآمیونیوس ، اولیگوهایدرآمیونیوس) و مراقبت های پرستاری مربوطه را توضیح دهند.

بیماری های داخلی و جراحی در بارداری شامل (اختلالات غدد آندوکرینی : دیابت ، کم خونی، آپاندیسیت، بیماری قلبی و عروقی، عفونی و ویروسی در بارداری : توکس پلاسموز ، سرخجه ، سیتومگالوویروس ، تبخال ویروسی ، ایدز ، هپاتیت ، عفونت دستگاه ادراری ، سوزاک ، سیفلیس در بارداری و تاثیر آن بر حاملگی، را تشریح کند.

حاملگی چندقلویی ، مرگ داخل رحمی جنین ، پارگی زودرس کیسه آب ، پرولپس بند ناف ، زایمان پس از موعد، و دیررس و اقدامات درمانی و مراقبت های پرستاری را بیان نمایند.

صدمات وارد به مادر در حین زایمان : خونریزی های حین زایمان ، وارونه شدن رحم ، پارگی ها، آمبولی مایع آمنیوتیک ، ترومبوفلیت، آمبولی ریه و آتونی رحم و مراقبت های پرستاری را توضیح دهند.

نازائی یا ناباروری و عقیمی در مردان و زنان را بیان نمایند.

رویکرد آموزشی:

- مجازی ۲ (شامل چهار هفدهم جلسات)
- حضوری
- ترکیبی ۳

روش های یاددهی-یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروه های کوچک
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)
- یادگیری مبتنی بر بازی

1. Educational Approach
- 2 . Virtual Approach
- 3 . Blended Approach

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

□ سایر موارد نام ببرید (تازه های علمی از مجلات در خصوص مباحث بروز پرستاری و اختلالات مادر و نوزاد)

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می رود.

بصورت:

سخنرانی توسط استاد مربوطه ، به همراه پرسش و پاسخ و آموزش مجازی از طریق BIG BLUE BUTTEN یا اسکایپ (در صورت ضرورت در مواقعی همچون تعطیلی رسمی در یکی از روزهایی که با گروه ۱ یا ۲ تداخل داشته باشد . لذا به جهت هماهنگی بودن و یکسان پیش بردن کلاسهای گروه ۱ و ۲ در روزهای دوشنبه یا سه شنبه ، این آموزش مجازی با اطلاع رسانی قبلی برگزار خواهد شد که روزهای احتمالی آن با ستاره * مشخص شده است.)

برنامه ریزی آموزشی دانشگاه ع.پ.ب. شیراز

دانشگاه علوم پزشکی تهران

جدول تقویم ارائه درس در گروه ۱

روز و ساعت کلاس سه شنبه ها ساعت ۱۰-۱۲

جلسه	عنوان مبحث فعالیت یادگیری / تکالیف	روش یاددهی-یادگیری	تاریخ ارائه	نام مدرس / مدرسین
۱	آشنایی با طرح دوره و درس ، بارداری های آسیب پذیر و پر خطر- استفراغ های بدخیم بارداری - زایمان آسیب پذیر (زایمان سریع ، سخت زایی یا دیستوشی، زایمان طولانی) بریج، آمبولی مایع آمنیوتیک	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۶/۲۹	دکتر باستانی
۲	زایمان پیش از موعد و پس از موعد - اینداکشن-پرولاپس بند ناف - پارگی زودرس کیسه آب - صدمات وارد به مادر در حین زایمان و مراقبت پرستاری-	آموزش مجازی *	۱۴۰۱/۷/۵ شهادت امام رضا (ع) تعطیل رسمی	دکتر باستانی
۳	اینداکشن یا القای زایمان-زایمان با فورسیس و وکیوم یا وانتوز-سزارین و مراقبتهای پرستاری صدمات و عوارض زایمانی و بعد از زایمانی (هماتوم) و تدابیر پرستاری	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۷/۱۲	دکتر باستانی
۴	هیپوترمی، هیپرترمی ، هیپوگلیسمی ، خفگی ، سندرم دیسترس تنفسی RDS ، تدابیر درمانی و دارویی و مراقبت های پرستاری	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۷/۱۹	دکتر تجلی
۵	مراقبت ویژه نوزادان- در صدمات وارده به نوزاد در حین تولد (شامل: صدمات وارد به جمجمه ، سیستم عصبی و شکستگی های استخوانی شامل شکستگی استخوان جمجمه ، خونریزی داخل مغزی، صدمات سیستم عصبی به عصب صورتی ، صدمه به عصب فرینک ، آسیب به شبکه بازوئی ، شکستگی استخوان ترقوه، بازو ، ران) را به همراه علائم و نشانه ها ، تشخیص ، درمان و مراقبت های پرستاری	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۷/۲۶	دکتر تجلی
۶	ادامه مراقبت ویژه نوزادان - صدمات وارده به نوزاد در حین تولد	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۸/۳	دکتر تجلی
۷	ادامه مراقبت ویژه نوزادان - صدمات وارده به نوزاد در حین تولد	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۸/۱۰	دکتر تجلی
۸	اصول و فرایند احیاء نوزاد ، تدابیر درمانی و دارویی و مراقبت های پرستاری در بخش مراقبت ویژه نوزادان NICU	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۸/۱۷	دکتر تجلی
۹	ادامه اصول و فرایند احیاء نوزاد ، تدابیر درمانی و دارویی و مراقبت های پرستاری در بخش مراقبت ویژه نوزادان NICU	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۸/۲۴	دکتر تجلی
۱۰	اختلالات پر فشاری خون در بارداری-پره اکلامپسی و اکلامپسی - حاملگی های چند قلوئی- مراقبت های پرستاری	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۸/۹/۱	دکتر باستانی
۱۱	خونریزی های نیمه اول بارداری (سقط و مول و حاملگی خارج از رحم) - خونریزی های نیمه دوم بارداری (جفت سر راهی، دکولمان و مراقبتهای پرستاری - اختلال انعقاد منتشره داخل عروقی- اختلالات مایع آمنیوتیک	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۹/۸	دکتر باستانی
۱۲	پلی هیدرامنیوس و الیگو هیدرامنیوس- دیابت حاملگی، بیماریهای قلبی عروقی در بارداری- زجر جنینی و مرگ داخل رحمی جنین	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۹/۱۵	دکتر باستانی
۱۳	بیماریهای داخلی جراحی در بارداری (-کم خونی ها بیماریهای تیرویدی هیپو تیرویدیسم و هایپرتیرویدیسم ، عفونت دستگاه ادراری....) و مراقبتهای مربوطه نازایی نابروری و عقیمی	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۹/۲۲	دکتر باستانی
۱۴	بیماریها و عفونتهای مسری مقاربتی (سوزاک- سیفلیس- توکس پلاسماوز ، سرخچه ، سیتومگالوویروس ، تبخال و پروسی ، ایدز ،.....).	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۹/۲۹	دکتر باستانی
۱۵	ادامه بیماریهای مقاربتی-مقالات و تازه های علمی در پرستاری اختلالات سلامت مادر و نوزاد، ژورنال کلاب	آموزش مجازی *	۱۴۰۱/۱۰/۶ شهادت حضرت زهر (س) تعطیل	دکتر باستانی
۱۶	مقالات و تازه های علمی در پرستاری اختلالات سلامت مادر و نوزاد، ژورنال کلاب	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۱۰/۱۳	دکتر باستانی
۱۷	رفع اشکال		۱۴۰۱/۱۰/۲۰	دکتر باستانی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

جدول تقویم ارائه درس در گروه ۲

روز و ساعت کلاس دو شنبه ها ساعت ۸-۱۰

جلسه	عنوان مبحث فعالیت یادگیری / تکالیف	روش یاددهی-یادگیری	تاریخ ارائه	نام مدرس/ مدرس
۱	آشنایی با طرح دوره و درس ، بارداری های آسیب پذیر و پر خطر- استفراغ های بدخیم بارداری - زایمان آسیب پذیر (زایمان سریع ، سخت زایی یا دیستوشی، زایمان طولانی) بریج، آمبولی مایع آمنیوتیک	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۶/۲۸	دکتر باستانی
۲	زایمان پیش از موعد و پس از موعد - اینداکشن-پرولاپس بند ناف - پارگی زودرس کیسه آب - صدمات وارد به مادر در حین زایمان و مراقبت پرستاری-	آموزش مجازی * (بعلت تعطیلی رسمی در تاریخ ۱۴۰۱/۷/۵ و هماهنگی با کلاس گروه دیگر)	۱۴۰۱/۷/۴	دکتر باستانی
۳	اینداکشن یا القای زایمانی-زایمان با فورسیس و وکیوم یا وانتوز-سزارین و مراقبتهای پرستاری صدمات و عوارض زایمانی و بعد از زایمانی (هماتوم) و تدابیر پرستاری	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۷/۱۱	دکتر باستانی
۴	هیپوترمی، هیپرترمی ، هیپوگلیسمی ، خفگی ، سندرم دیسترس تنفسی RDS ، تدابیر درمانی و دارویی و مراقبت های پرستاری	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۷/۱۸	دکتر تجلی
۵	مراقبت ویژه نوزادان- در صدمات وارده به نوزاد در حین تولد (شامل: صدمات وارد به جمجمه ، سیستم عصبی و شکستگی های استخوانی شامل شکستگی استخوان جمجمه ، خونریزی داخل مغزی، صدمات سیستم عصبی به عصب صورتی ، صدمه به عصب فرنیک ، آسیب به شبکه بازویی ، شکستگی استخوان ترقوه، بازو ، ران) را به همراه علائم و نشانه ها ، تشخیص ، درمان و مراقبت های پرستاری	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۷/۲۵	دکتر تجلی
۶	ادامه مراقبت ویژه نوزادان - صدمات وارده به نوزاد در حین تولد	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۸/۲	دکتر تجلی
۷	ادامه مراقبت ویژه نوزادان - صدمات وارده به نوزاد در حین تولد	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۸/۹	دکتر تجلی
۸	اصول و فرایند احیاء نوزاد ، تدابیر درمانی و دارویی و مراقبت های پرستاری در بخش مراقبت ویژه نوزادان NICU	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۸/۱۶	دکتر تجلی
۹	ادامه اصول و فرایند احیاء نوزاد ، تدابیر درمانی و دارویی و مراقبت های پرستاری در بخش مراقبت ویژه نوزادان NICU	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۸/۲۳	دکتر تجلی
۱۰	اختلالات پر فشاری خون در بارداری-پره اکلامپسی و اکلامپسی - حاملگی های چند قلوپی- مراقبت های پرستاری	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۸/۳۰	دکتر باستانی
۱۱	خونریزی های نیمه اول بارداری (سقط و مول و حاملگی خارج از رحم) - خونریزی های نیمه دوم بارداری (جفت سر راهی، دکولمان و مراقبتهای پرستاری - اختلال انعقاد منتشره داخل عروقی- اختلالات مایع آمنیوتیک	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۹/۷	دکتر باستانی
۱۲	پلی هیدرامنیوس و الیگو هیدرامنیوس- دیابت حاملگی، بیماریهای قلبی عروقی در بارداری- زجر جنینی و مرگ داخل رحمی جنین	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۹/۱۴	دکتر باستانی
۱۳	بیماریهای داخلی جراحی در بارداری (-کم خونی ها بیماریهای تیروئیدی هیپو تیروئیدیسم و هایپر تیروئیدیسم ، عفونت دستگاه ادراری....) و مراقبتهای مربوطه نازایی نابروری و عقیمی	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۹/۲۱	دکتر باستانی
۱۴	بیماریها و عفونتهای مسری مقاربتی (سوزاک- سیفلیس- توکس پلاسموز ، سرخچه ، سیتومگالوویروس ، تبخال و بروسی ، ایدز ،.....).	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۹/۲۸	دکتر باستانی
۱۵	ادامه بیماریهای مقاربتی-مقالات و تازه های علمی در پرستاری اختلالات سلامت مادر و نوزاد، ژورنال کلاب	آموزش مجازی * (بعلت تعطیل رسمی در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۶ و همسانی با کلاس گروه دیگر)	۱۴۰۱/۱۰/۵	دکتر باستانی
۱۶	مقالات و تازه های علمی در پرستاری اختلالات سلامت مادر و نوزاد، ژورنال کلاب	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۱۰/۱۲	دکتر باستانی
۱۷	رفع اشکال		۱۴۰۱/۱۰/۱۹	دکتر باستانی

وظایف و انتظارات از دانشجو:

وظایف عمومی دانشجو و انتظارات در طول دوره نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه های کلاس ۱

از فراگیران انتظار می رود که ضمن حضور فعال در کلاس، در ارائه مقالات و مباحث و پرسش و پاسخ در کلاس مشارکت جدی داشته باشند و وقت شناسی و حضور بموقع در امتحانات را رعایت کنند.

روش ارزیابی دانشجو:

- ارزیابی تکوینی (سازنده) ۲ بصورت کوییز شفاهی یا ارائه مقاله بطور انفرادی یا گروهی
- ارزیابی تراکمی (پایانی) ۳ بصورت امتحان پایان ترم کتبی چند گزینه ای و صحیح غلط

سهم ارزشیابی هر نوع / روش در نمره نهایی و سهم نمره اساتید دوره

۱- حضور فعال و به موقع در همه جلسات کلاس	۱ نمره
۲- فعالیت کلاسی (کوییز شفاهی، یا امتحان میان ترم و یا ارائه مقاله بطور انفرادی یا گروهی)	۲ نمره
۳- آزمون پایان ترم	۱۷ نمره
جمع	۲۰ نمره

منابع:

الف) کتب:

کتابها و درسنامه های انگلیسی و فارسی موجود در کتابخانه دانشکده به انضمام:

دو کتاب فارسی و انگلیسی شامل:

- ۱- ضیغمی کاشانی ربابه، دشتی الهه بختیاری محمود. پرستاری بهداشت مادران و نوزادان (در کتابخانه). نشر جامعه نگر ۱۳۹۴
- ۲- شاهواری زهرا، قراچه مریم، قلی زاده لیدا و زارع الهام. پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان. زیر نظر سیمبر معصومه ۱۳۸۸

- 1- Gloria Leifer Introduction to Maternity and Pediatric Nursing, 8th Edition Elsevier . St. Louis 2019.
- 2- Sharon Murray, Foundation of Maternal-Newborn Women's Health, Nursing, 7TH ED, Elsevier, 2019

ب) مقالات:

۱ وظایف عمومی می توانند در همه انواع دوره های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

۲ . Formative Evaluation

3 . Summative Evaluation

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

ارایه مقالات بروز در ۵ سال اخیر در خصوص پرستاری در اختلالات مادر و نوزاد در یک جلسه ژورنال کلاب

(ج) محتوای الکترونیکی:

وب سایت های فارسی و انگلیسی مرتبط با پرستاری و بهداشت مادر و نوزاد از جمله:

The National Association of Neonatal Nurses (www.nannp.org) Important Pregnancy Nurse Links:

The Online Prenatal Class for Couples

Induction Mini Class

Free Beginning Prenatal Class

The Best Pregnancy Planner

Mentioned on Tiktok/Instagram

واحد پیرنامه ریزی آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران

نکات کاربردی طرح دوره های نظری / عملی

پیامدهای یادگیری

پیامدهای یادگیری، ترکیبی از دانش، نگرش، مهارت ها و به طور کلی ویژگی هایی هستند که میخواهیم دانشجویان ما در انتهای دوره داشته باشند. در واقع به لحاظ ساختاری، پیامدهای یادگیری جملاتی هستند که توصیف می کنند در انتهای دوره چه انتظاری از دانشجو داریم و به عبارت دیگر دانشجو در انتهای دوره چه چیزی را باید بداند، درک کند و قادر به انجام آن باشد. برای مثال دانشجوی دکترای تخصصی ... در پایان دوره ... باید بتواند ضمن آگاهی بر ضوابط پژوهش اخلاقی، اصول مرتبط را در استفاده از منابع اطلاعاتی منتشر شده، منتشر نشده و الکترونیکی به کار بندد.

فعالیت‌های یاددهی - یادگیری

منظور از فعالیت های یاددهی، مجموعه فعالیت هایی است که استادان و دستیاران ارشد در هنگام ایفای نقش استادی، به منظور آموزش بهینه کارآموزان/ کارورزان و فراگیران بر عهده دارند. در این میان، استفاده از راهبردهای یاددهی - یادگیری متمرکز بر روش های فعال و تعاملی، موجب تقویت انگیزه و محوریت یادگیرندگان خواهد شد. نظیر بحث در گروههای کوچک، آموزش مبتنی بر مسأله، آموزش مبتنی بر تیم و روش های خودآموزی و آموزش الکترونیکی.

و منظور از فعالیت های یادگیری، مجموعه فعالیت هایی است که کارآموزان/ کارورزان و فراگیران به منظور ارتقای دانش و مهارت در هر یک از چرخش ها، موظف به انجام آنها هستند. به عنوان مثال: شرکت فعال در راند^۱، گراند راند^۲ و ژورنال کلاب^۳، رایه کنفرانس های آموزشی^۴، انجام پروژه و ارائه مباحث در قالب سمینار و سایر موارد ...

روش های ارزیابی فراگیران

ارزیابی فراگیران و کارآموزان/ کارورزان به صورت تکوینی (در طول دوره آموزشی و با هدف ارائه بازخورد و اصلاح عملکرد فراگیر و یا با اختصاص سهمی از نمره نهایی به آن، تأثیرگذار در ارزیابی پایانی دانشجو) و پایانی (در پایان دوره آموزشی به منظور تصمیم گیری و قضاوت در خصوص میزان یادگیری فراگیر) با بهره مندی از انواع روش های ارزیابی صورت می پذیرد:

- ارزیابی دانش نظری با استفاده از انواع آزمون های کتبی اعم از تشریحی، صحیح و غلط، چند گزینه ای، جور کردنی، استدلال محور و ... انجام می گردد.

1. Round
2. Grand Round
3. Journal Club
4. Didactic Conferences

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

- **ارزیابی عملکردی**^۱ در محیط های شبیه سازی شده برای مثال با استفاده از آزمون بالینی ساختارمند عینی (OSCE)^۲ به عنوان یکی از مصادیق بارز آزمون های ویژه ارزیابی عملکرد می باشد.

نکته: بر طبق برنامه آموزشی دوره های کارآموزی و کارورزی مصوب کمیته برنامه ریزی دوره پزشکی عمومی، سهم ارزیابی نظری در دوره کارآموزی نباید بیش از ۵۹ درصد نمره نهایی ارزیابی کارآموزان بوده و در دوره کارورزی نباید بیش از ۲۵ درصد نمره نهایی ارزیابی را به خود اختصاص دهد.

- **ارزیابی در محیط کار**^۳ شامل فعالیت هایی است که فراگیران به طور مستقل و یا با راهنمایی استاد در محیط های کار واقعی و آزمایشگاه انجام می دهند. نظیر انجام کارهای عملی مختلف و با استفاده از انواع روش های ارزشیابی در محیط کار مانند:

- ارزشیابی ۳۶۰ درجه^۴
- بررسی پورت فولیو^۵ و لاگ بوک^۶
- استفاده از Mini-CEX, DOPS, Global rating form و سایر موارد با هدف ارزیابی در طول دوره (ارزیابی تکوینی)

Global rating form: این روش در پایان هر چرخش بالینی، توسط عضو هیأت علمی مربوط، در خصوص ابعاد مختلف توانمندی های مورد انتظار دانشجو به صورت کلی، انجام می شود و برطبق برنامه های آموزشی مصوب دوره پزشکی عمومی، در دوره کارآموزی، سهم اختصاص یافته به این روش ارزیابی، حداکثر ۵۰٪ ارزیابی نهایی کارآموز و در دوره کارورزی، حداقل ۴۰٪ و حداکثر ۷۵٪ ارزیابی نهایی کارورز می باشد. این شکل از ارزیابی نیاز به مجموعه روشنی از شاخص های عملکردی دارد که با توجه به ارتباطی که با توانمندی های مورد انتظار برای فراگیران دارند، از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشند. در این روش، عملکرد فراگیر با استفاده از یک مقیاس درجه بندی، در هر یک از حوزه های توانمندی، مورد ارزیابی قرار گرفته و به او امتیاز داده می شود.

Direct Observation Procedural of Skill: مشاهده مستقیم مهارت های بالینی به عنوان روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون، نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می انجامد.

Mini Clinical Evaluation Exercise: در این نوع آزمون، یکی از اعضای هیأت علمی، عملکرد فراگیر را در مواجهه با بیمار مشاهده می کند و سپس با استفاده از مقیاس درجه بندی به هرکدام از توانمندی های فراگیر، در فرمی که به همین منظور تهیه شده است، نمره می دهد. در این نوع آزمون انتظار می رود عملکرد فراگیر در طول ترم در چند مواجهه و با استفاده از ارزیابان متفاوت، ارزیابی گردد.

- 1- Performance Based Assessment
2. Objective Structured Clinical Examination (OSCE)
3. Work place Based Assessment
4. Multi Source Feedback (MSF)
5. Portfolio
6. Logbook